

Reusachtige insectenogen staren vanaf parkeergarage

Van verre zijn ze al te zien. De twee bollen op de nieuwe parkeergarage bij Naturalis. Het zijn de uitvergrote ogen van een nachtvlinder. Kunstenaar Giny Vos legt graag uit hoe het maakproces in zijn werk ging.

Theo de With
theo.dewith@mediahuis.nl

Leiden ■ Naturalis en Giny Vos zijn oude bekenden van elkaar. Bij de bouw van het vorige museum in 2000 ontwierp ze al een kunstwerk. 'Lust for life' is nog altijd te zien op de collectietoren, al is er inmiddels een paar jaar geleden een geheel nieuw museumgebouw naast gezet.

„Ook toen heb ik me verdiept in wat er in Naturalis gebeurt”, zegt Giny Vos. „Ze verzamelen en onderzoeken hier dode materie, maar in feite gaat Naturalis over het leven op aarde. Onder een microscoop heb ik het leven in een waterdruppel bestudeerd. Zo kwam ik bij de eencelligen uit. Met behulp van led-lampjes heb ik choreografie voor deze organismen bedacht en dat zie je op de collectietoren. In die tijd was ik een pionier op het gebied van digitale lichtkunst. Na ruim 25 jaar moet het kunstwerk hoog nodig gerestaureerd worden. Sommige lampjes doen het niet meer en de lichtintensiteit is afgenomen.” Ze weet dat Naturalis ermee bezig is om geld te vinden voor herstel.

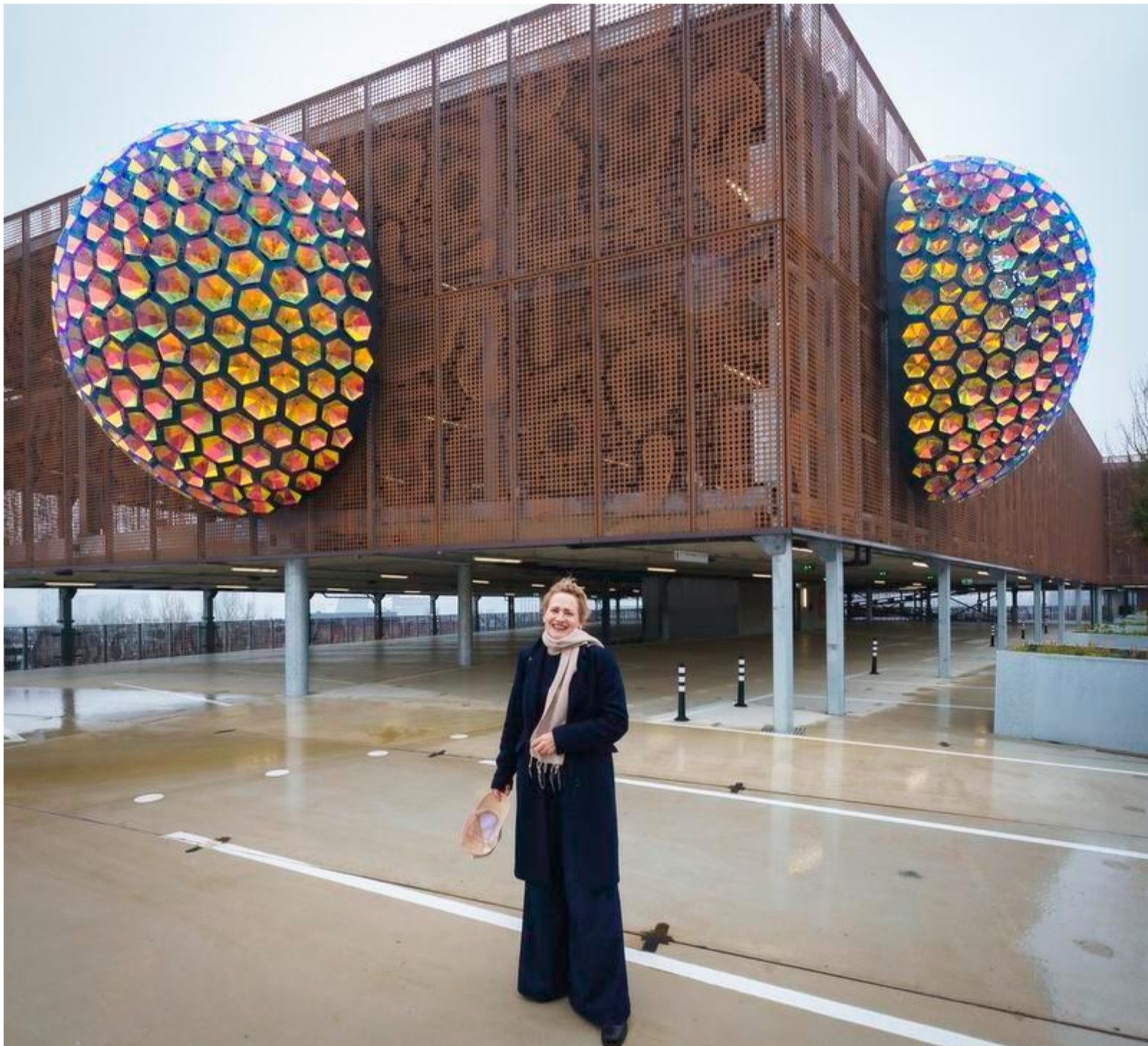
Bekendheid

Vanwege haar bekendheid met Naturalis besloot Edwin van Huis, de directeur die vorig jaar met pensioen is gegaan, opnieuw Giny Vos te benaderen. Maar nu voor een kunstwerk op de enorme parkeergarage die naast Naturalis is verzezen.

„Natuurlijk voelde ik me ver-eerd”, zegt ze. „Ik ben met de architect en met mensen van Naturalis gaan praten om tot een goed plan te komen. De afgelopen decennia heb ik veel werk gemaakt met led- en neonverlichting. Maar de tijden zijn veranderd. In het kader van duurzaamheid ben ik gaan onderzoeken of het mogelijk is om met licht te werken zonder elektriciteit te gebruiken.”

Schitteren

Uiteindelijk is haar dat ook gelukt, al zou je het soms niet zeggen als je de twee ogen op de garage vanuit de verte ziet schitteren. „Het vroeg een omslag in mijn denken”, aldus Vos. „Ik heb allerlei materialen besteld om mee te experimenteren. Ik ben zelfs naar Japan geweest voor een bepaald soort titanium. Het was een zoektocht naar de juiste reflectie van licht.”

Giny Vos staat op de zesde etage van de parkeergarage, zodat de reusachtige ogen achter haar goed te zien zijn.

FOTO HIELCO KUIPERS

„De ogen van insecten zijn anatomisch heel interessant

Giny Vos

„Ik wilde voor de parkeergarage een groot wezen maken, dat door de weerkaatsing van het zonlicht van kleur verandert. Mijn zoektocht bracht mij bij de insectenwereld en dan met name hun ogen. De ogen van insecten zijn anatomisch heel interessant. Ze zijn opgebouwd uit duizenden facetten. In elk facet zit een lichtgevoelige cel en daarmee ziet het oog een heel klein stukje van de wereld.

Met elkaar geven ze een compleet beeld.”

Daarom besloot Vos twee grote insectenogen te maken. Met twee onderzoekers struinde ze over de insectenafdeling van Naturalis. Uiteindelijk viel de keuze op een nachtvlinder, die in het Nederlands Meriansborstel heet. Het beestje is vernoemd naar Maria Sibylla Merian, een natuuronderzoeker en illustrator uit de zeventiende eeuw.

Metamorfose

Maria Sibylla Merian heeft ook baanbrekend onderzoek gedaan naar levenscyclussen van insecten en hun metamorfose. „Op die manier leg ik de verbinding met het onderzoek dat in Naturalis wordt gedaan. Ik heb dit nieuwe kunstwerk daarom 'In the eyes of Sibylla Merian' genoemd.”

Stap voor stap kreeg het de uiteindelijke vorm. Giny Vos: „Het begon met het maken van een scan van de ogen van deze nachtvlinder.

Presentatie

Giny Vos is zondag 15 maart te gast in Naturalis. Om 13.00 en 15.00 uur geeft ze in de zaal LiveScience een presentatie over haar werk. Deze lezing is gratis toegankelijk.

Daarna heb ik modellen van klei gemaakt, maquettes gebouwd en ging ik op zoek naar geschikte materialen.” Uiteindelijk viel de keuze op platen transparant acrylaat, die bekleed zijn met een folie die afhankelijk van de kijkhoek een kleurverandering ondergaat.

We nemen de lift naar de zesde etage van de parkeergarage. Op die manier komen we het dichtst bij het kunstwerk. Dan pas zie je ook

echt goed hoe enorm groot ze zijn. Elk oog is ongeveer zes meter hoog en weegt 750 kilogram. „Weet je wat leuk is? Uit de scan bleek dat het oog van een vrouwtje groter is dan dat van een mannetje. Ik heb in mijn kunstwerk een mannetjes- en een vrouwtjesoog verwerkt.”

Weersomstandigheden

Het is een regenachtige dag. De kleur oranje lijkt nu vooral overheersend te zijn in de reusachtige ogen. „Maar dat wisselt op elk moment van de dag, ook afhankelijk van de weersomstandigheden”, zegt Vos. „Ik was even bang dat ze 's avonds onzichtbaar zouden worden. Maar dat blijkt niet zo te zijn, mede door de tl-verlichting in de garage. Ze schitteren gewoon wat minder fel.”

„Mijn werk vraagt ook aandacht voor insecten. Veel soorten worden met uitsterven bedreigd. Daarom leek het me goed om deze kleine dieren eens groot weer te geven.”